

4. Aculai, Elena, Managementul dezvoltării sectorului întreprinderilor mici și mijlocii în Republica Moldova în contextul tendințelor europene contemporane, Autoreferat. CHIȘINĂU, 2015, p. 19.
5. Cotelnic, Ala, Susținerea de către stat a IMM-urilor, în: Antreprenoriat:Inițierea afacerii, Chișinău, 2010, p. 23-24.
6. Mârza, Bogdan, Stoică, Eduard Răzvan, Todericiu, Ramona, Bazele antreprenoriatului, Universitatea „Lucian Blaga”, SIBIU, 2012, p. 4.
7. Drucker, P.F., Innovation and Entrepreneurship, Harper Paperbacks, New York, 2006, p. 27.
8. Marshall, A., Principles of Economics, Macmillan and Co, 1920, London, p. 358.
9. INVESTEȘTE ÎN OAMENI!, Manual în domeniul antreprenoriatului, Vanemonde, București, 2011, p. 23
- 10.NOTĂ INFORMATIVĂ la proiectul Legii cu privire la întreprinderile mici și mijlocii, Viceministru al Economiei Dumitru GODOROJA, p. 2.
- 11.Cordoș, Roxana Carmen, Bacali, L., și alții, Antreprenoriat, Ed. Toderico, Cluj-Napoca, 2008, p. 5.
- 12.Schumpeter, J.A., Theory of Economic Development, Oxford University Press, New York, 1961, p. 27.

**PARTICIPAREA MASELOR LA VIAȚA POLITICĂ – O
NECESITATE VITALĂ PENTRU O GUVERNARE
DEMOCRATICĂ**

***BALAN Sava, dr., conf. univ.,
NOROC Larisa, dr., conf. univ.***

Summary

The most necessary thing in democratic governance is population participation in political life.

In this article is highlighted the need of population participation in politics. Are describes the forms of political population participation. Attention is drawn to the catalysts existence who can mobilize and motivate population, and about the

facts that underline population participation in political activity. And also are describes the local leaders rol of population mobilization for political participation.

Participarea politică într-un regim democratic nu poate fi repartizată numai de specialiștii puterii, agenți specializați sau de grupuri de presiune, parlamentari. În această participare, în mod obligatoriu, trebuie incluși și cetățenii sau grupuri de persoane care să își exprime liber opiniile politice și să-și manifeste dorința și voința de a participa la viața politică a țării. Prin participarea politică se înțelege ansamblul activităților prin care cetățenii sunt chemați să între în contact cu factorii puterii și, în așa mod, prin intermediul unor forme de activitate politică, fie campanii publice, manifestări, proteste etc., să influențeze promovarea politicii.

Prin participarea politică, cetățenii au șanse sporite de a se experimenta în învățarea politicului. Tot prin participare politică se ajunge la înțelegerea scopurilor politice, precum și a regulilor specifice jocului politic. A participa înseamnă a stimula o cultură democratică, a împărtăși anumite valori și practici democratice, înseamnă încredere în capacitatea de a influența puterea. Participarea politică se bazează și pe credința maselor într-un posibil control al guvernanților asupra guvernatorilor.

În prezent există mai multe forme de participare tradițională la viața politică, cum ar fi: activitatea de partid, sindicală, participarea electorală, informare politică prin lectura ziarelor, televiziunea, înscrierea pe listele electorale, susținerea financiară a unui partid, asistența la reuniuni politice, exprimarea publică a unei opinii politice, participarea la diferite proteste legale, ca semnarea unor petiții, manifestări pașnice, greve. Acestea sunt acțiuni colective ce se evidențiază prin mobilizarea anumitor grupe de indivizi pentru a rezolva o cauză comună.

Practica activităților protestare a maselor se ierarhizează după gradul de nemulțumire a populației față de regimul existent, raportat

la intensitatea violenței. Cu cât masele sunt mai nemulțumite, cu atât intensitatea participării e mai mare. Aceasta o vedem după situația politică din țara noastră.

În Republica Moldova, după 1991 s-a instaurat un regim politic democratic formal. Însă și după 25 de ani de existență, el este departe de caracteristicile date unei democrații consolidate. În locul unei societăți moderne, libere și dezvoltate multilateral, noi construim o societate de supraviețuire, cu un sistem politic de vitrină. Cu toate că acest sistem, în principiu, posedă toate instituțiile unui regim democratic, însă nu le folosește decât minimal sau uneori deloc. Așa, unele transformări, socotite ca un mare progres într-o societate democratică ca: reorganizarea sistemului politic cu scopul democratizării societății, crearea statului de drept și a societății civile etc. nu au devenit încă o realitate pentru societatea moldovenească. Și până azi ele au rămas ca o iluzie. Desfășurarea procesului de reformare a societății, început și nefinisat nici până în prezent, a demonstrat cetățenilor, că ei pot să se bazeze doar pe puterile lor proprii în rezolvarea problemelor cotidiene. Instituțiile politice sunt eficiente doar pentru elita politică moldovenească care nu întreprinde aproape nimic în folosul societății, activând doar pentru interesele lor personale.

Până și în prezent în societatea noastră persistă ideea precum că oamenii simpli nu pricep politică. Toate problemele politice, chipurile, urmează să fie rezolvate de către ei, cei ce stau în vârful piramidei puterii. Există intenția de a exclude, în principiu, rezistența necondiționată a cetățenilor în fața oricărui arbitrar politic.

Din aceste considerente apare marea necesitate de a mobiliza populația la activitate politică intensă, pentru a-și rezolva de sine stătător problemele apărute. Experiența de constituire a activității politice democratice a demonstrat că acest proces reprezintă o cale lungă de dezvoltare și că e imposibil de a crea o națiune întâi bogată economic și apoi instituită și activă în domeniul politic. Activitatea

politică intensă și bunăstarea materială trebuie să meargă într-un pas. Participarea politică se referă în fond la acele activități ale cetățenilor, care au ca obiectiv, mai mult sau mai puțin, influențarea selecției personalului de guvernământ sau, cel puțin, să influențeze asupra acțiunilor acestora. De aceea, putem spune că participarea politică e înțeleasă ca un proces voluntar, prin care cetățenii se angajează în anumite activități orientate spre influențarea deciziilor politice ale agenților politici.

Pentru ca cetățenii să participe la viața politică este nevoie, cel mai des, de un canalizator, de existența anumitor interese. Acest catalizator poate fi susținerea unui partid, unui candidat, unui activist, unui grup de interese. Participanții trebuie să știe care sunt căile și mijloacele de acțiuni ce pot produce avantajele politice pentru ei și numai astfel au tot interesul de a participa și a-i mobiliza și pe alții.

Conceptul de participare a cetățenilor la viața politică se bazează pe necesitatea lor de a-și exprima opiniile în legătură cu deciziile care se adoptă la diferite nivele și care pot fi influențate în mod diferit dau indirect.

Într-o comunitate sănătoasă, cetățenii participă activ la procesul de luare a deciziilor de interes politic, informându-se cu privire la problemele care îi afectează, solicitând autorităților să adopte măsurile pe care ei le consideră de cuviință. Apoi participă activ la punerea în practică a deciziilor luate. Prin urmare, participarea cetățenilor la viața politică este procesul prin care preocupările, nevoile și valorile cetățenilor sunt impuse de ei și de care trebuie să țină cont administrația publică locală la luarea deciziilor.

Participarea activă a cetățenilor la viața societății reprezintă astfel una dintre cele mai importante resurse, un instrument important în activitatea administrației publice de dezvoltare socio-economică locală. Participarea imprimă calitate de legitimare a

procesului decizional prin suportul acordat de cetățeni atât în formularea, cât și în implementarea programelor și strategiilor de dezvoltare locală. Oamenii sunt, mult mai tare, înclinați să susțină deciziile și programele la formularea cărora au participat. Pe de o parte ei bine înțeleg aceste decizii și programe, iar pe de altă parte, sunt implicați activ și doresc succesul acestora.

La baza participării cetățeanului la viața politică stau o serie de factori, printre care un rol deosebit de important îi revine administrației locale, care trebuie să fie deschisă spre implicarea cetățenilor în activitatea completă a procesului de guvernare. Acest fenomen reiese din faptul că baza oricărui sistem democratic o constituie posibilitatea poporului, a fiecărui cetățean în parte, de a lua parte la deciziile publice. Deoarece participarea cetățenească este pentru noi o idee relativ nouă în construirea societății democratice, inițiativa procesului trebuie să revină dintr-o primă fază, din partea reprezentărilor puterii locale.

Aceasta presupune un angajament puternic al liderilor locali, începând cu primarul și cu reprezentării consiliului local, față de participarea cetățenilor la viața politică a societății.

Primarul și colaboratorii primăriei ar trebui să-și exprime clar, sincer și în mod frecvent angajamentul lor față de participarea cetățenească.

Esența ideii de participare a cetățenilor la viața societății este o comunicare bi-decizională, adică cerințele merg de la cetățeni la administrație și invers, de la administrație la cetățeni.

Participarea cetățenească prin exercitarea dreptului de vot poate fi analizată ca o modalitate de participare la sistemul decizional local sau național încă din faza incipientă a acestuia. Cetățenii având posibilitatea să decidă prin participarea la vot direct viitoarea configurație a organismelor decizionale locale sau naționale. În așa fel este exprimată orientarea către un anumit program politic, către un set de măsuri sociale. Exprimarea votului fiind asociată cu

delegarea puterii de decizie de la populație către anumiți reprezentanți ai acesteia, pentru o perioadă determinată de timp.

În fond acestea sunt formele cele mai des folosite de mase pentru participarea și influențarea politică în societățile democratice contemporane.

Atunci când ele sunt folosite pe larg și cu iscusință societatea e în stare să depășească divergențele lăuntrice și să meargă cu pași siguri spre o democratizare multilaterală a întregii vieți sociale. În caz contrar societatea degradează, stagnează. Așa s-a întâmplat în societatea noastră moldovenească. Pe parcursul a 25 ani ne aflăm la etapa de tranziție de la societatea dictatorială spre una democratică. Dar așa și nu ajungem la societatea democratică durabilă, atât de mult dorită de populație.

Bibliografie

1. Casiadi, O., Structura și funcționarea puterii politice în Republica Moldova, Chișinău, 2007.
2. Diamond, Larry, Cum se consolidează democrația, Polirom, Iași, 2004.
3. Dinu, Dragoș, Ghinea, Cristina, Participarea societății civile la procesul decizional, București, 2013.